

Regional plan for kulturminnevern i Buskerud

Buskerud fylkeskommune er i ferd med å utarbeide en regional plan for kulturminnevern, jf. [Regional planstrategi for Buskerud 2013-2016](#). Formålet med planarbeidet er å etablere en plan for hvordan Buskerud-samfunnet skal sikre godt vern og bærekraftig bruk av fylkets kulturminner og kulturmiljøer. Med en regional plan ønsker Buskerud fylkeskommune å etablere et godt samhandlingsverktøy for hele kulturarvsektoren i Buskerud.

Planprosess og organisering

Planen utarbeides som en regional plan i tråd med prosesskravene i plan- og bygningsloven. Det er lagt opp til en bred medvirkningsprosess slik at planen blir utarbeidet i samarbeid med kulturarvaktører. Museene, eiere og frivillige gjøre en viktig innsats for å ta vare på vår kulturarv, i tillegg til offentlige aktører. Det har derfor vært svært verdifullt å få innspill fra et bredt spekter av aktører underveis i planarbeidet.

Det ble arrangert flere innspillsmøter i forkant av utarbeidelse av planprogram i 2014; 5 åpne innspillsmøter ved museer i Buskerud, innspillsmøte for statlige sektor og fylkeskommunen i tillegg til regionrådsmøter. Det er også arrangert innspillsmøter i 2015 og 2016 i forkant av utarbeidelse av planforslag; 4 åpne innspillsmøter ved museer i Buskerud, innspillsmøte for museumssektoren, innspillsmøte for kommuneplaneleggere, innspillsmøte for eiendomsutviklere, arkitekter og planleggere, innspillsmøte for Buskerud ungdommens fylkesting (BUFT). Ordinære høringsrunder ved oppstart av planarbeid og høring av planforslag er også gjennomført. Det har også vært mulig å sende inn skriftlige innspill.

Organisasjonsstrukturen for planarbeidet har vært som følger:

- Planeier: Fylkesutvalget er planmyndighet
- Styringsgruppe: Bestående av representanter for hovedutvalg for kultur, idrett og folkehelse (2 rep.), Buskerud museumskrets (1 rep.), kommunene (2 rep.), Fortidsminneforeningen (1 rep.) og utviklingssjefen i Buskerud fylkeskommune (1 rep.).
- Arbeidsgruppe: Enhet for kulturminnevern i Buskerud fylkeskommune

Innspillsmøtene i forbindelse med utarbeidelse av planprogram og planforslag erstatter opprettelse av referansegruppe da det åpnet for å få innspill fra flest mulig aktører.

Planform og virkeområde

Regional plan for kulturminnevern i Buskerud er en tematisk plan for hele fylket. Den regionale planen er overordnet og skal legges til grunn for fylkeskommunal virksomhet. Planen er også retningsgivende for kommunal og statlig planlegging og virksomhet i regionen. For å nå målene i planen, er det viktig at flere aktører samarbeider.

Regional plan for kulturminnevern i Buskerud skal utvikle strategier for vern og bruk av kulturarven i Buskerud. I tillegg skal planen gi en oversikt over verneverdige kulturmiljøer som viser viktige hovedlinjer i fylkets historiske utvikling.

Oversikten over kulturmiljøene er ikke juridisk bindende med hensyn til arealbruk. Formalisering av vern, må gjennomføres som egne verneprosesser for å gi kulturmiljøer som ikke allerede er fredet eller regulert til bevaring, et juridisk vern. Kulturminneloven og plan- og bygningsloven er juridiske virkemidler for å sikre vern av kulturminner, kulturmiljø og kulturlandskap.

Utarbeidelse og høring av planforslag i 2016

[Planprogrammet](#) ble fastsatt av Fylkesutvalget 4. mars 2015. Regional plan for kulturminnevern i Buskerud har fokus på vern gjennom bruk, og hvordan den offentlige forvaltningen, museene, frivillige og private kan samarbeide for å bidra til at kulturarven brukes som en ressurs i samfunnsutviklingen på en bærekraftig og forsvarlig måte.

Hovedtemaene for planarbeidet har vært, jf. fastsatt planprogram:

- Oversikt over kulturmiljøer som forteller hovedtrekkene i fylkets historie
- Kunnskapsgrunnlag og kompetanse i kommune
- Formidling av kulturarv
- Kulturarv som ressurs i samfunnsutviklingen
- Regionale samhandlingsarenaer og styrking/etablering av regional kulturminnekompetanse

Planforslaget utarbeides på bakgrunn av innspill mottatt i løpet av planprosessen. Nasjonale mål og føringer, regionale føringer og sentralt lovverk og strategier er lagt til grunn for planarbeidet.

Det pågår arbeid med å utvikle et planforslag med målsettinger, satsingsområder og tiltak. Det vil også knyttes en handlingsdel til planen. Handlingsdelen vil rulleres årlig. Planforslaget vil bli lagt ut til offentlig ettersyn i løpet av 2016.

Verneverdige kulturmiljøer som viser viktige sider av Buskeruds historie

Det utarbeides en oversikt over verneverdige kulturmiljøer som forteller viktige sider ved fylkets historie fra eldre tid til vår egen tid. Formålet med denne oversikten er å synliggjøre bevarte kulturmiljøer som viser viktige sider ved fylkets historie. Et kulturmiljø er et område hvor kulturminner inngår i en større sammenheng eller helhet.

Det presiseres at utvalget er foretatt på bakgrunn av eksisterende kunnskap. Det er lagt vekt på kommunedelplaner for kulturminner og kulturmiljøer, Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap, Riksantikvarens NB!-register og andre kulturminneregistreringer i valg av kulturmiljøer.

Kulturmiljøene er først og fremst større og geografisk avgrensede områder. Unntaket er bergkunst og middelalderbygg/-kirker/-kirkesteder da dette er kulturminnetyper som ikke nødvendigvis befinner seg innenfor et klart avgrenset geografisk område, men som allikevel er verdifulle kulturminner som bidrar til å utfylle fylkets historie når det gjelder tro og tradisjon. Disse kulturminnene er sjeldne og har svært høy verneverdi.

Oversikten over kulturmiljøer skal være et kunnskapsgrunnlag som kan brukes i forbindelse med planlegging og utvikling i kommunene. Buskerud fylkeskommune ønsker at denne oversikten skal bidra til forutsigbarhet i framtidig planlegging av tiltak og utvikling ved at regionale kulturminneinteresser er kjent for allmennheten. Vi understreker samtidig at det vil finnes andre verdifulle lokale kulturminner og kulturmiljøer i kommunene, samt andre fredete kulturminner i kommunene som det også er viktig å ta hensyn til i plan- og byggesaker.

Oversikten er *ikke* juridisk bindende med hensyn til arealbruk. Noen av kulturmiljøene har allerede et vern, for eksempel Kongsberg sølvverk som er fredet etter kulturminneloven. Noen av kulturmiljøene omfatter arkeologiske kulturminner eldre enn 1537. Slike kulturminner er automatisk fredet etter kulturminneloven. Eventuelle verneprosesser av kulturmiljøer som ikke har noe vern – gjennom plan- og bygningsloven eller kulturminneloven – vil måtte skje gjennom egne prosesser.

I Hallingdalsregionen foreslås følgende oppført på denne oversikten for å bidra til å vise viktige sider av fylkets historie:

- Hemsedal: Hydalen
- Hemsedal: Joleim – Grøte
- Hemsedal: Stongenuten
- Hol: Fetjo gravfelt
- Hol: Haugastøl stasjon og Rallarvegen
- Hol: Krækkja
- Hol: Sudndalen
- Hol og Nore og Uvdal: Dagali-Seterdalen
- Hol, Nore og Uvdal og Rollag: Nordmannsslepene
- Nes: Garnåsgrensa med Postvegen
- Nes: Nesbyen
- Ål: Leveld
- Ål: Trettstølane og Nystølane
- Bergkunst
- Middelalderbygg/-kirker/-kirkesteder